

УДК 346.2

Кононучено І.М., аспірант спеціальності 081 Право
Науковий керівник: Легеза Ю.О., д.ю.н., професор, професор кафедри цивільного, господарського та екологічного права
(Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», м. Дніпро, Україна)

УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ ЯК ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВИЙ ВЕКТОР РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Відповідно до Директиви 2008/98/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 19 листопада 2008 р. про відходи та скасування певних Директив «відходи» - будь-яка речовина або предмет, від яких власник відмовляється, має намір або повинен відмовитися [1]. Ця Директива має допомогти наблизити ЄС до «суспільства вторинної переробки», яке характеризується уникненням утворення відходів і використовувати відходи як ресурс. Зокрема, Шоста Програма дій з охорони навколишнього середовища спільноти закликає до заходів, спрямованих на забезпечення розділення джерела, збору та переробки пріоритетних потоків відходів. Відповідно до цієї мети та як засіб сприяння або покращення потенціалу їх утилізації, відходи слід збирати окремо, якщо це можливо з технічної, екологічної та економічної точки зору, перед операціями з утилізації, які забезпечують найкращий загальний екологічний результат. Держави-члени повинні заохочувати відокремлення небезпечних відходів від інших типів відходів, якщо це необхідно для досягнення екологічно безпечного управління.

Управління відходами вимагає приділення значної уваги роздільному збиранню та подальшій переробці скла, паперу, пластику та металів. За винятком Франції та Іспанії, у 2005 році ці фракції становили понад 35% і у деяких країнах, таких як Фінляндія, Ірландія, Норвегія та Швеція, до 70%. У більшості країнах ЄС цей рівень у період з 2005 року по теперішній не зменшився, а подекуди спостерігається подальше зростання.

Переробка скла, металів, папір і пластик є основою переробки побутових відходів у більшості країн. Значну частину складають також біовідходи у вигляді відходів продуктів споживання і садових відходів переробки. У більшості країн він становить близько 25%, але в Данії і у Люксембурзі понад 40% усіх перероблених міських відходів є біовідходами. Незважаючи на те у Данії та Люксембурзі високий рівень переробки біологічних відходів, вони не входять до числа країн, де є найкращі показники переробки побутових відходів у ЄС [2, с. 10-11].

Але при цьому для більшості країн ЄС проблема належного управління відходами попри належний рівень економічного розвитку та соціального забезпечення населення залишається вирішеною на недостатньому рівні ефективності.

Питання дослідження проблематики поводження та управління відходами здійснено у ряді дисертаційних робіт, зокрема, у праці В.О. Юрескул на тему «Правове регулювання поводження з побутовими відходами» (2008 р.) [3], у праці А.О. Оскірко на тему «Адміністративна відповідальність за порушення у сфері поводження з відходами» (2015 р.) [4], у дослідженні О.В. Гладія на тему «Адміністративно-правовий режим техногенних родовищ» (2017 р.) [5], у праці В.М. Плохого на тему «Адміністративно-правовий режим поводження з техногенними відходами» (2021 р.) [6], у праці Л.М. Зайкової на тему «Адаптація законодавства України про відходи до законодавства країн Європейського Союзу» (2023 р.) [7] та ін.. Але при цьому питання нормативного змісту категорії потребує подальших досліджень та вдосконалення.

Очевидно, що питання управління відходами в Україні є гострим, майже не вирішується, що обумовлюється рядом об'єктивних та суб'єктивних факторів. До нагальних проблем сучасного українського суспільства є створення стихійних

сміттєзвалищ, в тому числі на територіях об'єктів природно-заповідного фонду (близько 7% таких площ є техногенно забрудненими) [8]. Утворення стихійних сміттєзвалищ в Україні є свідченням як в цілому низького рівня загальнонаціональної політики у сфері управління відходами, так і неналежності здійснення політики управління відходами на регіональному місцевому рівні, зокрема, органами місцевого самоврядування, до компетенції яких контроль та організацію сортування відходів, забезпечення роздільного зберігання безпечних та небезпечних відходів тощо (ст. 33 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»).

Перелік посилань

1. Directive 2008/98/EC of the European Parliament and of the Council of 19 November 2008 on waste and repealing certain Directives (Text with EEA relevance)
2. Christian Fischer, Mads Werge. EU as a Recycling Society Present recycling levels of Municipal Waste and Construction & Demolition Waste in the EU. 2009. April. URL.: <https://webdog.brbs.nl/files/EU-as-recycling-society-CDW.pdf>
3. Юрескул В. О. Правове регулювання поводження з побутовими відходами: автореф. дис. ... канд. юрид. наук:12.00.06. Київ, 2008. 19 с.
4. Оскірко А.О. Адміністративна відповідальність за порушення у сфері поводження з відходами: дис. ...к.ю.н. 12.00.07. К., 2015. 217 с.
5. Гладій О.В. Адміністративно-правовий режим техногенних родовищ: дис. ... к.ю.н. 12.00.07. Запоріжжя, 2017. 247 с.
6. Плохий В.М. Адміністративно-правовий режим поводження з техногенними відходами : дис. ... к.ю.н. 12.00.07. Запоріжжя, 2021. 223 с.
7. Зайкова Л.М. Адаптація законодавства України про відходи до законодавства країн Європейського Союзу: дис. ... доктора філософії за спеціальністю 081 «Право». Дніпро, 2023. 215 с.
8. Мальований М. С. Шляхи утилізації твердих відходів. Екологічний вісник. 2004. № 1. С. 10–11.